

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 226/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti E., a. s. v likvidácii, H., zastúpenej Advokátskou spoločnosťou K. – advokáti, s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 20 UL 1/2005 a Krajským súdom v Trnave pod sp. zn. 21 CoZm 16/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti E., a. s. v likvidácii, o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. mája 2009 doručená sťažnosť spoločnosti E., a. s. v likvidácii, H. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 prvej vety Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Okresným súdom Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 20 UL 1/2005 a Krajským súdom v Trnave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 21 CoZm 16/2008. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 7. mája 2009.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom doručeným Okresnému súdu Senica 6. decembra 2005 domáhala umorenia vlastnej zmenky vystavenej 24. októbra 2001 vystaviteľom Z., a. s., S., pre R. H., a. s., na sumu 10 643 836 Sk so splatnosťou 30. apríla 2002 v sídle vystaviteľa. Okresný súd Senica vec postúpil okresnému súdu ako miestne príslušnému, kde sa konanie viedlo pod sp. zn. 20 UL 1/2005. Dňa 23. januára 2007 sa na okresný súd bez predvolania dostavili Ing. J. C. a JUDr. P. K. a vyšší súdny úradník za prítomnosti notárky JUDr. I. K. ich bez prítomnosti sťažovateľky ako navrhovateľky vypočul a spísal úradný záznam. Z úradného záznamu vyplýva, že spoločnosť A., s. r. o., má zmenku u seba a v lehote vyplývajúcej z uznesenia okresného súdu č. k. 20 UL 1/2005-30 ju prihlasuje na súde a súčasne podáva námietky proti umoreniu zmenky. Zároveň malo údajne dôjsť aj k predloženiu originálu zmenky vyššiemu súdnemu úradníkovi na nahliadnutie s tým, že tento potvrdil, že kópia umorovanej zmenky na č. l. 61 súdneho spisu doslovne súhlasí s originálom. Následne bol potom uznesením okresného súdu č. k. 20 UL 1/2005-92 z 11. mája 2007 návrh na umorenie zmenky zamietnutý. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktoré odôvodnila v zásade tým, že nemala možnosť vyjadriť sa k obsahu originálu predloženej zmenky. Poukázala na skutočnosť, že okresný súd ju ani dodatočne neinformoval o tak závažnom procesnom úkone, akým bolo predloženie umorovanej zmenky. V prípade, ak by bola sťažovateľka prizvaná na vykonanie dokazovania predložením originálu umorovanej zmenky, mohla by už pred vydaním uznesenia okresného súdu uplatňovať prípadné ďalšie vyjadrenia, stanoviská a návrhy na doplnenie dokazovania. Namietala tiež, že okresný súd pred vydaním uznesenia prijal jednostranne od ostatných účastníkov konania informácie a rokoval s nimi bez jej účasti o skutkovej podstate prerokúvanej veci, ako aj o procesných otázkach, ktoré na ňu môžu mať vplyv, a práve na výsledkoch tohto rokovania založil uznesenie o zamietnutí návrhu. Nesprávny procesný postup okresného súdu teda jednoznačne zapríčinil, že sa sťažovateľke ako navrhovateľke znemožnila realizácia jej procesných práv priznaných v občianskom súdnom konaní na účel obhájenia a ochrany jej práv a právom chránených záujmov. Inak povedané, postupom okresného súdu sa sťažovateľke odňala možnosť konať pred súdom. Uznesením krajského súdu č. k. 21 CoZm 16/2008-182 z 27. februára 2009 bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. Podľa názoru krajského súdu skutočnosť, že sa okresný súd s originálom zmenky oboznámil v neprítomnosti sťažovateľky a o tomto úkone

sťažovateľku neinformoval, a tak jej neposkytol možnosť predkladať ďalšie vyjadrenia a prípadne návrhy na doplnenie dokazovania, vzhľadom na právnu úpravu konania o umorenie listín obsiahnutú v ustanoveniach § 185i až § 185s Občianskeho súdneho poriadku nemožno považovať za odňatie možnosti sťažovateľky konať pred súdom a uplatňovať jej procesné práva. Sťažovateľka realizovala svoje procesné právo na podanie odvolania, avšak ním nespochybnila to, pre rozhodnutie zásadne významné zistenie okresného súdu, že predmetná zmenka nie je stratená ani zničená.

Podľa názoru sťažovateľky uzneseniami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu označených článkov ústavy. V posudzovanom prípade je totiž zjavné, že všeobecné súdy nedali sťažovateľke (ako účastníčke konania) možnosť, aby bola prítomná pri prerokovaní veci a mohla sa vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy s tým, aby uznesenia okresného súdu a krajského súdu boli zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Napokon požaduje aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 21 CoZm 16/2008-182 z 27. februára 2009 vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 20 UL 1/2005-92 z 11. mája 2007 v spojení s dopĺňacím uznesením č. k. 20 UL 1/2005-131 z 28. januára 2008. Odvolacie námietky sťažovateľky, podľa ktorých sa okresný súd dôsledne neriadil ustanoveniami § 18 a § 122 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ako aj čl. 152 ods. 4, čl. 48 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a svojím procesným postupom jej odňal možnosť konať pred súdom tým, že prijal informácie od ostatných účastníkov konania a rokoval s nimi bez jej účasti, nie sú dôvodné. Konanie o umorenie listín je svojím charakterom nesporným konaním, ktoré sa nespravuje zásadami ústnosti a priamosti, čoho výrazom je ustanovenie § 185j ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého súd o návrhu rozhoduje bez pojednávania. Súd nestanovuje termíny pojednávania na vykonávanie dokazovania za prítomnosti účastníkov konania, a preto je logické, že ani osoba, ktorá návrhu odporuje predložením listiny, o umorení ktorej sa koná, listinu nepredkladá za ich účasti vo vopred stanovenom

termíne. Skutočnosť, že sa okresný súd oboznámil s originálom zmenky v neprítomnosti sťažovateľky a pred svojím rozhodnutím ju o tomto úkone neinformoval, a tak jej neposkytol možnosť predkladať ďalšie vyjadrenia a návrhy na doplnenie dokazovania, vzhľadom na právnu úpravu konania o umorenie listín obsiahnutú v ustanoveniach § 185i až § 185s Občianskeho súdneho poriadku nemožno považovať za odňatie možnosti sťažovateľky konať pred súdom a uplatňovať jej procesné práva. Sťažovateľka realizovala svoje procesné práva na podanie odvolania proti uzneseniu okresného súdu. Keďže ním však nespochybnila správnosť zistenia, že predmetná zmenka nie je stratená ani zničená (čo má pre rozhodnutie zásadný význam), krajský súd uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil.

Podľa zistenia ústavného súdu sťažovateľka nepodala proti uzneseniu krajského súdu č. k. 21 CoZm 16/2008-182 z 27. februára 2009 dovolanie a uznesenie nadobudlo právoplatnosť 17. apríla 2009.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 20 UL 1/2005, nie je daná právomoc ústavného súdu o tejto časti sťažnosti konať a rozhodnúť.

Ako to vyplýva z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade bolo proti uzneseniu okresného súdu prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky mal krajský súd v odvolacom konaní, čím je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Odlíšná je situácia, pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému krajským súdom pod sp. zn. 21 CoZm 16/2008. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za neprípustnú.

Podstatou sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, podľa ktorého postupom všeobecných súdov jej bola ako účastníčke konania odňatá možnosť konať pred súdom. Nemohla byť prítomná pri predložení údajného originálu zmenky, a preto nemohla uplatniť v tejto súvislosti svoje stanoviská a prípadné procesné návrhy.

Z ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Vzhľadom na povahu námietok uplatňovaných sťažovateľkou je nepochybné, že mala možnosť podať proti uzneseniu krajského súdu dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok. Prípustnosť tohto dovolania vyplýva z ustanovenia § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Dovolanie treba považovať za účinný opravný prostriedok, na ktorého použitie bola sťažovateľka oprávnená. Nevyužitie tohto prostriedku zakladá neprípustnosť sťažnosti.

K dosiaľ uvedenému treba dodať, že sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom netvrdila (tým menej preukázala), že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto zo strany ústavného súdu vôbec neprichádzal do úvahy prípadný postup vyplývajúci z ustanovenia § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2009